

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

EĞİTİM YÖNETİMİ AKADEMİSYENLER KURULU AKADEMİK YÜKSELTME LİSANSÜSTÜ EĞİTİM RAPORU

RAPORUN YASAL DAYANAKLARI VE GEREKÇESİ

Bir bilim dalında ülke gereksinimlerine yönelik bilimsel verilerin üretilmesi ve uygulamaya aktarılmasında yegane sorumluluk, o alanda akademik unvanının almış akademisyenlerindir. Bu bağlamda Eğitim Yönetimi alanındaki örgün ve yaygın eğitim etkinliklerinin alan dışından kişi ya da akademisyenlerce yürütüldüğü, bu alanın bir ticari gelir getirici bir kaynak olarak görüldüğüne ilişkin uygulanmalar, alanın akademisyenleri olarak bizleri rahatsız etmeye başlamıştır.

Lisansüstü eğitim programı açmada öylesine düzensizlikler gözlendi ki bir vakfı üniversitesinin 08.06.2008 tarihinde ulusal bir gazeteye verdiği ilanda, YÖK'ten onay izni çıkmadan 23.06.2008 tarihinde Eğitim Yönetimi alanında tezli, tezsiz ve de doktora programlarına öğrenci kabul edileceğini açıklamıştır. Oysa YÖK tarafından benimsenen "Doktora programı açma koşulları"na ilişkin ölçütlerin başında o üniversitede o alanda açılmış bir yüksek lisans programının olması gerektiğidir. Üstelik söz konusu üniversitenin kadrosunda akademik unvanının eğitim yönetimi bilim dalında almış bir öğretim üyesinin bile bulunmadığı tahmin edilmektedir.

Alan dışından akademisyenlerce bilim dalı yapılanmasına aykırı olarak yürütülen eğitim yönetimi lisansüstü programlarından mezun olanlar, MEB ile diğer örgün eğitim kurumlarında istidam edilmekte, okul yöneticisi ve müfettiş olarak atanabilmektedir. Bu durum, aynen Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitilmiş insan sayısının azlığından dolayı, okuma yazma bilen herkesin öğretmen olarak görev almasına benzer görünmektedir. Bu ise MEB'i ve okulların eğitim ilkelerinden yoksun bir işletme gibi yönetilmesi sonucunu doğurabilecektir.

2547 sayılı YÖK Kanunu, anabilim dalı akademisyenleri olarak bilimsel etik ve sorumluluk anlayışımız gereğince Eğitim Yönetimi alanındaki akademik yükseltmeler ile lisansüstü eğitimde dikkate alınması gereken temel ilkelerin belirlenmesine gerek duyulmuştur.

A. EĞİTİM YÖNETİMİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM PROGRAMI AÇMA GENEL İLKELERİ

1. Eğitim ile başlayan bütün lisansüstü programlar Doçentlik bilim dallarına uygun olarak Eğitim Bilimleri Anabilim dalı altında açılır.
2. Eğitim Yönetimi alanında lisansüstü eğitim için akademik unvanının Eğitim Yönetimi Anabilim dalında almış kadrolu en az 2 öğretim üyesinin; doktora programı açmak için en az birisinin Prof.Dr olmak üzere kadrolu en az 3 öğretim üyesinin olması koşulu aranır (Ortak programlarda programa ortak olan üniversite kadroları geçerlidir),
3. Lisansüstü programlarda yer alan derslerden ancak en çok %30'u alan dışından alınabilir,
4. Eğitim Yönetimi alan dersleri akademik unvanını o alanda almış akademisyenler tarafından verilir.

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI AÇMA GENEL İLKELERİ

Genel Amaç: Eğitim Yönetimi tezsiz yüksek lisans programlarının öncelikli amacı, uygulamada yer alan işgörenlerin eğitim düzeyini yükselterek, uygulamada karşılaşılan sorunları çözme yeterliği kazandırmaktır.

1. Bu programlara, MEB ve özel eğitim kurumlarında yönetici, denetmen, eğitimci olarak görev yapan ve en az 1 yıllık kıdeme sahip olanlar kabul edilir.
2. Bu programlar, genel amaca, lisansüstü eğitim programı açma koşulları ve genel ilkelerine uygun ve de 1.maddede belirtilen hedef kitleye yönelik olarak MEB ve YÖK tarafından yapılacak protokoller çerçevesinde üniversitelerce modüler programlar biçiminde düzenlenebilir.
3. Modüler nitelikli eğitim yönetiminin tezsiz yüksek lisans program adları Eğitim Yönetimi Profesörler Kurulundan oluşan bir komisyonca belirlenir.
4. Eğitim Yönetimi tezsiz yüksek lisans programları azami 30 kredilik dersler ile 3 saatlik dönem projesinden oluşur. Derslerin en fazla $\frac{1}{4}$ 'ü uygulamalı olarak yürütülür.
5. Uygulama dersleri ancak dersin içeriğine uygun olarak yurt içi ve yurt dışı eğitim kurumları ile yapılan işbirliği içerisinde yürütülür.
6. Programda öngörülen asgari kredi miktarını sağlayan öğrenci 3 saatlik dönem projesi hazırlar.
7. Dönem projelerinde öğrenciler, uygulamada karşılaşılan sorunlara ya da uygulamaya yeni bir bakış açısı kazandırmaya dayalı konulara yönelirler.
8. Milli Eğitim Sisteminde karşılaşılan sorunların çözümüne ya da yeni bir model geliştirmeye yönelik projelere MEB, DPT ya da diğer eğitim kurumlarından proje destek bursu sağlanır. MEB tarafından destek verilmiş projeler, pilot çalışmalarla uygulamaya aktarılır.
9. MEB ve Üniversitelerce yapılacak ortak sözleşmeler çerçevesinde dönem projelerinde MEB tarafından talep edilen projelere öncelik verilir.

10. Tezsiz yüksek lisans mezunları, ilgili anabilim dalınca öngörülen fark derslerini başarmak ve de tez hazırlamak koşuluyla doktora programına kabul edilirler.

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI AÇMA GENEL İLKELERİ

Genel Amacı: Eğitim Yönetimi tezli yüksek lisans programlarının öncelikli amacı uzaman yetiştirmek olup, bu programa aynı zamanda akademisyen yetiştirmenin ilk basamağını oluşturur.

1. Tezli yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünün ön koşulu, merkezi yabancı dil sınavlarından öngörülen asgari puanları almış olmaktır.
2. Tezli yüksek lisans programları, doçentlik akademik yapılanmasına uygun olarak açılır,
3. Tezli yüksek lisans programında en az bir ders, bir başka üniversitenin aynı alandaki yüksek lisans programından alınır,
4. Tezli yüksek lisans programında tez jüri üyelerinden birisinin bir başka üniversiteden olmasına özen gösterilir.

DOKTORA PROGRAMI GENEL İLKELERİ

1. Doktora programı açmanın ön koşulu, ilgili üniversitede aynı alanda tezli yüksek lisans programının açılmış ve mezun vermiş olmasıdır.
2. Aynı dönem içerisinde tezli yüksek lisans ve doktora programı birlikte açılmaz.
3. Doktora programında öğrenci kontenjanının belirlenmesinde öğretim üyesi başına 3 öğrenci ölçütü uygulanır.
4. Programdaki toplam öğrenci sayısı, eğitim yönetimi alanında akademik unvanı almış ve programda görev alan öğretim üyesi sayısının 10 katını geçemez.
5. Doktora programına alan dışından başvuran öğrenciler, bilimsel hazırlık programını başarı ile tamamladıktan sonra doktora programına kabul edilir.
6. Doktora programında öngörülen dersler en erken 3 yarıyıldan tamamlanır.

B.ÜNİVERSİTELERARASI ORTAK LİSANSÜSTÜ PROGRAM AÇMA KOŞUL VE ÖLÇÜTLERİ

GEREKÇE : Ülkemizde üniversite önündeki yığılmalar, bir taraftan üniversite sayısındaki artışı zorunlu kılmış, diğer taraftan da mevcut üniversitelerde yeni programların açılmasıyla kontenjan sayılarında da artışı beraberinde getirmiştir. Bu sayısal artışların yanı sıra, öğretim elemanı yetiştirmeye yönelik lisansüstü programların niteliğinden ödün vermeden istenilen ölçüde artış sağlanamamıştır. Bunun nedenlerinden birisi de her üniversitede lisansüstü eğitim programı açmayı sağlayacak yeterli sayıda öğretim elemanının bulunmamasıdır. Bu durumda farklı üniversitelerde görev yapan nitelikli öğretim elemanlarından yeterince yararlanılamamaktadır. Bu bağlamda, aynı coğrafi bölge içerisinde yer alan ve de mesleki ve akademik işbirliği yapma olanağı bulan akademisyenlerin güçlerini ve kaynaklarını birleştirmek suretiyle ortak lisansüstü programların açılması bir zorunluluk halini almıştır.

TEMEL AMAÇ: Ortak lisansüstü programları açmanın en temel amacı, işbirliği yapan üniversitelerin öncelikle akademisyen gereksinimini karşılamaya yöneliktir. Ayrıca, bu işbirliğine dayalı olarak yeni kurulan üniversitelerin akademik işgören gereksinimini karşılamak için, her ortak program zorunlu olarak yeni kurulmuş bir üniversiteyi paydaş olarak seçer.

- 1.Ortak lisansüstü programlar işbirliği yapan Üniversitelerin Eğitim Bilimleri Bölümleri tarafından, programın amacı, öğrenci potansiyeli, öğretim elemanları ve verecekleri dersler ile program içeriğine yönelik hazırlayacakları raporlar üniversite senatolarının onayı ile YÖK'e gönderilir.
2. Ortak tezsiz yüksek lisans programları açmanın ön koşulu, ilgili üniversitelerin mezunları istihdam edecek olan ilgili sektörlerle potansiyel öğrenci sayısı, sağlanacak mali destek vb. konuları içeren protokollerin yapılmış olmasıdır.
3. Ortak doktora programlarında üniversitelerin öğretim elemanı gereksinimlerinin karşılanmasına öncelik verilir.
4. Ortak doktora programlarında görev alacak bütün öğretim üyelerinin Prof.Dr. olmak koşuluyla farklılığı ve gerekçesi belirtilerek Doçentlik uygulanmasından farklı adla yeni programlar açılabilir.
- 5.Ortak doktora programları "Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı" çerçevesinde DPT, TÜBİTAK, MEB ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından proje mali desteği sağlanır.

6. Ortak doktora programlarında ders aşamasını geçen öğrencilerin bir yıllığına yurtdışına gönderilmesi için gerekli koşullar sağlanır.
7. Ortak programda yer alan üniversitelerden herhangi birisi öğretim üyesi desteği sağlama yeterliğini kaybettiğinde, tekrar bu yeterliğe kavuşana kadar programa öğrenci alımı durdurulur.

C. AKADEMİK YÜKSELTMELERDE GÖREV ALACAK JÜRİ ÜYESİ BELİRLEME ÖLÇÜTÜ

GEREKÇE: Akademik kariyer basamaklarının başlangıcını oluşturan yüksek lisans ve doktora programlarında, gerek ders, gerekse tez sürecinde akademisyenler görev almaktadır. Bilimsel uzmanlık ve doktor unvanları, alan akademisyenlerinin yer aldığı bir örgün eğitim sürecinden geçerek alınmaktadır.

Oysa doktorasını bitiren bir uzman, bir üniversitenin Yrd.Doç.Dr. kadrosuna atanırken oluşturulan bilimsel jürinin alan akademisyenlerinden oluşturulması zorunluluğu olmadığı gibi, kontrolü de mümkün olamamaktadır. Bazı durumlarda, bir akademik yeterlik ya da yükseltme kararını, alan uzmanı olmayan akademisyenlerce verilebilmektedir. Bu durum bilimsel etiğe uygun düşmediği gibi, bilimsel gelişmeyi de engelleyebilmektedir.

AKADEMİK ATAMA VE YÜKSELTME JÜRİ ÜYESİ ÖLÇÜTLERİ

1. Akademik atama ve yükseltme jüri üyelerinin tamamı, öncelikle akademik unvanı, atama ya da yükseltme yapılacak bilim dalında almış olmalıdır.
2. Yeterli öğretim üyesinin olmaması durumunda, jüri üyelikleri, bir başka üniversiteden seçilir.
3. Adayın birden fazla alanda akademik eğitim alması durumunda, atanacağı kadro ve aldığı eğitimle ilgili alanlardan jüri oluşturulur.
4. Adayın jürisinin atanacak kadro ya da adayın eğitimi ile ilgili olmayan alandan seçilmesi ve bu durumun belgelendirilmesi halinde, atama geçersiz sayılır.
5. Profesörlük kadrosuna atanma jüri üyelerinin doçentlik ve profesörlük akademik unvanlarını atama yapılacak akademik bilim dalında almış olması ön koşuldur.
6. Profesörlük atamalarında en fazla bir üye alanı yakın bir başka alandan seçilebilir.

D. DOÇENTLİK JÜRİ KOMSİYONUNDA EĞİTİM YÖNETİMİ PROFESÖR TEMSİLCİSİNİN YER ALMASI

Üniversitearası Kurul tarafından Doçentlik atamaları için oluşturulmuş olan Bilim Dalı komisyonlarında Eğitim Yönetimi ve Denetimi Profesör temsilcisi bulunmamaktadır.

Bu nedenle şu önerilere yer verilmiştir;

1. Üniversitelerarası Kurul Doçentlik Jürilerinin oluşturulmasında Eğitim Yönetimi alanından az bir Profesör temsilcisi bulunmalı,
2. Her dönem doçentlik jüri oluşumunda bir süreç dahilinde olabildiğince her profesöre jüri üyesi olma şansının tanınmalı,
3. Doçentlik jürisinde görev alacak profesörlerin yayın bilgilerinin en az 3 yılda bir güncellenmeli, bu güncellemede yayın yapmamış olanların jüri üyesi olmalarının aza indirgenmesi.

ÜYELER

1. Prof.Dr.Esmahan AĞAOĞLU	Anadolu Üniversitesi
2. Prof. Dr. Recep Cengiz AKÇAY	Onsekiz Mart Üniversitesi
3. Prof.Dr.Mualla BİLGİN AKSU	Akdeniz Üniversitesi
4. Prof. Dr. Battal ARSLAN	İnönü Üniversitesi
5. Prof.Dr. Aylanur ATAKLI	Hacettepe Üniversitesi

6. Prof.Dr. Ayhan AYDIN Osmangazi Üniversitesi
7. Prof. Dr. İnyet PEHLİVAN
AYDIN Ankara Üniversitesi
8. Prof.Dr.Ali BALCI Ankara Üniversitesi
9. Prof.Dr.Ayşen BAKIOĞLU Marmara Üniversitesi
10. Prof.Dr.Gülsün ATANUR
BASAKAN Hacettepe Üniversitesi
11. Prof.Dr.Hüseyin BAŞAR Hacettepe Üniversitesi
12. Prof.Dr.Coşkun BAYRAK Anadolu Üniversitesi
13. Prof.Dr. Esergöl BALCI BUCAK Abant İzzet Baysal
Üniversitesi
14. Prof.Dr. Zuhul CAFOĞLU Gazi Üniversitesi
15. Prof.Dr.Cevat CELEP Kocaeli Üniversitesi
16. Prof.Dr. Temel ÇALIK Gazi Üniversitesi
17. Prof.Dr.Vehbi ÇELİK Fırat Üniversitesi

18. Prof.Dr.Münevver ÖLÇÜM
ÇETİN Marmara Üniversitesi
19. Prof.Dr. A. Canan
ÇETİNKANAT Abant İzzet Baysal
Üniversitesi
20. Prof.Dr.Ahmet DUMAN Muğla Üniversitesi
21. Prof.Dr.Hoşcan ENSARİ Marmara Üniversitesi
22. Prof.Dr.Şule ERÇETİN Hacettepe Üniversitesi
23. Prof. Dr.Nezahat GÜÇLÜ Gazi Üniversitesi
24. Prof.Dr.Ali İlker GÜMÜŞELİ Yıldız Teknik Üniversitesi
25. Prof.Dr.Musa GÜRSEL Selçuk Üniversitesi
26. Prof.Dr.Muhsin HESAPÇIOĞLU Marmara Üniversitesi
27. Prof.Dr. Kasım KARAKÜTÜK Ankara Üniversitesi
28. Prof.Dr.Mehmet Durdu
KARSLI Çanakkale Onsekiz Mart
Üniversitesi
29. Prof. Dr. Hüseyin KIRAN Pamukkale Üniversitesi

30. Prof.Dr.Nuray OAKLEY Kocaeli Üniversitesi
31. Prof.Dr.Servet ÖZDEMİR Gazi Üniversitesi
32. Prof.Dr.Hasan ŞİMŞEK ODTÜ
33. Prof.Dr. Feyzi ULUĞ TODAİE
34. Prof.Dr.Mehmet ŞİŞMAN Osmangazi Üniversitesi
35. Prof. Dr. Abdurrrahman
TANRIÖĞEN Pamukkale Üniversitesi
36. Prof.Dr. Nejla TURAL Ankara Üniversitesi
37. Prof.Dr. Semra ÜNAL Marmara Üniversitesi
38. Prof.Dr. Leyla Işıl ÜNAL Ankara Üniversitesi
39. Prof.Dr.Münevver
YALÇINKAYA Ege Üniversitesi